

کلک فتوا در مذاکرات ایران و

۵+۱

(۸)

امیر فیض - حقوقدان

بطوریکه استحضار دارید اخیراً آقای ظریف برای ترضیه خاطر و رفع نگرانی های ۵+۱ به شگرد فتوای سید علی متوسل شده است و میخواید با تصویب مجلس، فتوای سید علی دائر به منع ساخت و استفاده و نگهداری سلاح هسته ای را بصورت قانون درآورد تا به اعتبار اینکه کشورهای خارجی برای قانون اعتبار خاصی قائل هستند در مورد انرژی هسته ایران هم فتوای سید علی جنبه قانونی پیدا کرده و همان اعتبار را برای قانون مزبور قائل شوند.

واما بعد

واکنش بسیار شل و کوتاه مدت جامعه جهانی به فتوای خمینی در مورد سلمان رشدی این تصور را برای جمهوری اسلامی بوجود آورد که فتوا در حقوق بین الملل جایگاه شناخته شده ای دارد. شخصی بنام شاه محمدی از حقوقدانان جمهوری اسلامی نوشت:

> در حقوق بین الملل بیانیه ها و اظهار نظر مقامات درجه اول و مسئولین فعل و ترک فعل به رسمیت شناخته شده است و از باب مثال اگر دولتی در روابط خارجی خود مواضع مشخصی اتخاذ کند به لحاظ حقوق بین الملل بار حقوقی خاصی خواهد داشت.<

شیخ حسن هم در کتابش اهمیت خاصی برای فتوای سید علی قائل شده و نوشته است که خارجیان فتوا را می شناسند و آن سندی است که باید رفع نگرانی ۵+۱ را بنماید.

از آنجا که در تحریر مورخ ۲۱/۱۰/۲۰۱۳ تحت عنوان <حضور فتوا در مذاکرات ژنو>^۱ بحث مفصلی نسبت به فتوای سید علی آمده است تحریر حاضر فقط به قانونی ساختن فتوای سید علی اختصاص دارد و تصور میکنم که اگر علاقمندان به موضوع، تحریر سابق را هم به عنایت خودشان مفتخر فرمایند حق مطلب بهتر ادا خواهد شد.^۲

۱ - <http://1400years.org/AmirFeyz/HozoorFatvadarMozakerate5+1-AmirFeyz-21Oct2013.pdf> (ح-ک)

۲ همان پیوند بالا در شماره ۱

قانون و فتوا

برای اولین بار است از زمان بکارگیری مشروطیت در ایران که کسی میخواست برای ایجاد اعتبار فتوای مراجع، آنرا به صورت قانون درآورد. بی سابقه بودن این موضوع، نه ازسرفهم و فراست ظریف، بلکه دلیل نا آگاهی به مواضع فتوا در فلسفه تشیع است.

فتوا در تشیع که مذهب حاکم و رسمی کشور است مقام و موقعیتی بمراتب بالاتر از قانون دارد فتوا بموجب قانون اساسی جمهوری اسلامی از منابع حقوقی قانون اساسی است و اعتبار آن در عرض اعتبار قرآن و سنت گرفته شده و معنای این صراحت این است؛ همانطور که خمیرمایه قوانین جمهوری اسلامی قرآن و سنت است اجتهاد و فتوای ناشی از اجتهاد هم هست.

شیعه حاکمیتی برای مردم قائل نیست و مرجع حکم را مجتهد و خود حکم را فتوا میداند و در این جریان چیزی که اصلاً مطرح نیست همان مجلس است.

بنابراین تصویب فتوا از سوی مجلس به این معناست که شرط اصالت فتوا تصویب مجلس است و این امر، بکل فتوا و حقوق شرعی و استقلال مراجع را در نظر دادن، تحت الشعاع مجلس قرار میدهد که هیچ محلی در تشیع ندارد و همچنین این ضابطه را بوجوه میآورد که کلیه فتاوی مراجع که درباره احکام دین است از دائره رعایت و توجه مقلدین مراجع خارج است اگر بتصویب مجلس نرسد.

قدرت فتوا در حکومت تشیع ایران

قدرت مراجع که بوسیله فتوا ظاهر میشود در جامعه تشیع کنونی ایران از قرآن هم بالاتر است. مسلماً خواننده محترم از اعلام این تحریر راضی نیست مگر با دلایل کاملی روبرو شود.

بفرمائید به استقبال دلیل و شاهد برویم

در سال ۱۳۶۰ قانون اراضی شهری بنا بر پیشنهاد دولت وقت جمهوری اسلامی از تصویب مجلس گذشت، محتوای قانون مزبور و شمول آن متوجه اراضی بایر در محدوده شهرها میشد که متعلق به دولت و سند مالکیت آنها هم باطل اعلام میگردد و تنها مالک اجازه داشت ۱۰۰۰ متر آنرا برداشته و آباد کند و مالکین اراضی بایر و دایر شهری نیز موظف هستند که در صورت نیاز دولت اراضی خودشان را به قیمتی که دولت تعیین میکند بفروشند.

قانون مزبور به شورای نگهبان رفت و شورا به اعتبار اینکه قانون مزبور خلاف اسلام و آیه <الناس مسلطون علی اموالهم> و سنت محمد است قانون را رد کرد.

دولت جمهوری اسلامی به فکر چاره افتاد و مطلب را به خمینی رساند و گفت برای ترضیه خاطر عموم مسلمین و مصلحت نظام طرح قانون اراضی شهری مورد مخالفت شورای نگهبان قرار گرفت و تقاضای فتوا کرد.

خمینی در پاسخ نامه مزبور فتوای زیر را داد:

«اچه در حفظ نظام جمهوری اسلامی دخالت دارد که فعل ترک آن موجب فساد است و آنچه فعل و یا ترک آن مستلزم فرج است پس از تشخیص موضوع بوسیله اکثریت وکلای مجلس قابل اجراست و تخلف از آن موجب مجازات است».

ملاحظه میکنید که چه راحت حکم خدادار قرآن گل مالی شد. یعنی گفت نظر مجلس مقدم و ممتاز بر آیات قرآن است. مجلس که هیچ ضابطه ای در حقوق اسلامی ندارد. هیچکس در اسلام جرات چنین بیانی را ندارد و استقبال از حکم ارتداد محسوب است ولی دیدید که فتوا کرد.

میدانید که مجمع تشخیص مصلحت در قانون اساسی جمهوری اسلامی نبود و همین نظریه خمینی یعنی تشخیص انسان، ممتاز و ناسخ آیات قرآن است سبب شد که مجمع تشخیص مصلحت در متمم قانون اساسی جمهوری اسلامی پیاده شد که تشخیص مصلحت جمهوری اسلامی را عهده دار است و هیچ محدودیتی هم در تصمیم و تشخیصش وجود ندارد.

در اسفند ماه ۶۷ خمینی نامه ای به روحانیون با عنوان «طلاب عزیز، انمه محترم جمعه و جماعات، نوشت؛ که حضرت آقایان توجه داشته باشید که مصلحت نظام از امور مهمه است که گاهی غفلت از آن موجب شکست اسلام عزیز میشود».

همین سوابق سبب گردید که خمینی صریحا گفت که حکومت اسلامی میتواند مساجد و حتی نمازوروزه را تعطیل کند و آذری قمی که از پایه گذاران ولایت فقیه است در روزنامه رسالت ۱۹ تیرماه سال ۶۸ نوشت:

«ولایت فقیه اگر بخواهد میتواند حکم تعطیل توحید را صادر کند، ولایت فقیه تنها این نیست که صاحب اختیار بلا معارض در تصرف نفوس و اموال مردم باشد بلکه اراده او حتی در توحید و ترک ذات باری تعالی نیز موثر است و اگر بخواهد میتواند حکم تعطیل توحید را صادر کند».

این سابقه بدین لحاظ آورده شد که اهمیت مجتهد اعظم و ولایت فقیه در حکومت اسلامی ایران معلوم شود و فکر مجلسی کردن فتاوی مراجع تقلید تاچه حد دور از واقعیت حاکم بر جمهوری اسلامی است.

فتوای خامنه ای درباره فعالیت هسته ای

در قسمت اول این تحریر موضع فتوای خمینی را درباره برتری تشخیص مصلحت بر آیات قرآن عرض شد اکنون تعرض خامنه ای به آیات قرآن در رابطه با سلاح هسته ای در معرض نقد قرار خواهد داشت.

از سید علی خامنه ای دو اظهار در رابطه با سلاح هسته ای هست که به آنها عنوان فتوا داده شده است.

حاشیه = شرائط فتوا بهیچوجه متوجه اظهارات او نیست و این تحریر هم نمیخواهد عدم اصالت اظهارات او را در عرض فتوا عنوان کند که موجب طول کلام میشود (پایان حاشیه).

اولین اظهار سیدعلی در رابطه با سلاح هسته ای در تاریخ سوم اسفند ماه سال ۱۳۹۰ بود که گفت:

«جمهوری اسلامی تلاش برای دستیابی و در اختیار داشتن سلاح هسته ای را گناه بزرگ میدانند.»

دومین اظهار نظر سیدعلی، در تاریخ ۱۲ فوریه ۲۰۱۴ است که گفت: «مادنبال سلاح هسته ای نیستیم و اقتدار را در سلاح هسته ای نمیدانیم و اقتدار متکی به سلاح هسته ای را نمیتوانیم بشکنیم و انشاء الله این کار را خواهیم کرد.»

سید علی علت تحریم سلاح اتمی را کشتار مردم بیگناه اعلام کرد و مدعی شد که کشتار مردم بیگناه با رضایت اسلام همراه نیست. تاریخ اسلام ادعای سیدعلی را کاملاً و مفتضحانه رد میکند. خشونت مسلمانان در جنگهای همان صدر اسلام موید بیهوده گویی های اوست.^۳

دم خروس

در تیرماه سال ۸۷ در طی مانور نظامی بنام پیامبر اعظم، فرمانده توپخانه و موشک های زمینی ارتش جمهوری اسلامی بطور رسمی از تجهیز شدن ایران به توپهای خوشه ای را خبر داد و کشورهای مقابل خود را به استفاده از آن تهدید کرد.

در حالیکه بمب و گلوله های خوشه ای یکی از سلاحهای کشتار جمعی شناخته میشود و تاکنون ۱۲۰ کشور منع استعمال آنرا امضا کرده اند و اسرائیل هم در جنگ لبنان از آن ها استفاده کرد که مورد اعتراض جهانیان شد.

دم خروس اینطور بنمایش درآمد که ادعای **حفظ جان مردم بیگناه و رضایت اسلامی!** با ساختن گلوله های خوشه ای منافات دارد؛ همچنان که خودداری از ساخت و نگهداری انرژی هسته ای زیرکانه ۷۰ متر سنگ با ادعای حرام بودن تولید سلاح هسته ای متضاد است.

اظهارات سیدعلی که ارائه شد مربوط به بعد از زمانی است که آمریکا تحریم های سنگینی را به ایران تحمیل کرد و (گربه شد زاهد و مسلمانا) و بفکر افتاد که با کلی فتوا از حملات و فشار آمریکا بکاهد.

حال به اظهارات سید علی در سالهای قبل از تحریم توجه کنید.

سید علی در مصاحبه با روزنامه پاسدار در اسفند سال ۱۳۶۲ گفت: «برای هدف عالی اسلام و دفاع از اسلام مواردی هست که اگر لازم شود حتی جان مسلمانان و بطور مشخص هر چه مادر دست داریم میتواند قربانی این هدف قرار گیرند؛ مسئله (تترس الکفار بالمسلمین) در میان فقها مسئله مشهود است لذا ما موضوع را از جهت فقهی و مسائل اسلامی روشن و غیر قابل بحث میدانیم.»

مسئله «تترس الکفار بالمسلمین» یک حکم فقهی در جهاد مسلمانان علیه کفار است که میگوید برای پیروزی بر کفار اگر مسلمانان سپر قرارداد داده شده باشند منعی بر کشتن آنها نیست.

تطبیق نظریه سید علی با احکام جهاد در قرآن

نظریه و یا حکم حکومتی سید علی تا قبل از ورود تحریم های غیرقانونی آمریکا کاملاً منطبق با آیه ۶۰ سوره انفال بوده است.

آیه مزبور از جانب بسیاری از حقوقدانان اسلامی فعال در حکومت اسلامی ایران معنا و تفسیر شده است از قبیل مشکینی - مکارم شیرازی - موسوی همدانی - الهی قمشه ای و بسیاری دیگر که همگی هماهنگ با تدبیر واحد است.

«هنر نیروی در قدرت دارید (از نیروی انسانی - سلاحهای روز - و هزینه های نبرد) و اسبان بسته و آماده (وسائط نقلیه مناسب) آماده سازید که بدین وسیله دشمن خدا و دشمن خود و دشمنان دیگری که غیر آنهاست که شما آنها را نمیشناسید ولی خدا میشناسد، بترسانید و بدانید هر چیزی که در راه خدا انفاق کنید (در روز جزا) بطور کامل به شما داده خواهد شد و هرگز به شما ستم نمیرود (از حقتان کاسته نمیشود)»
و تدبیر آیت الله مکارم شیرازی

❖ آیه مزبور، مسلمانان را در استفاده از هیچ نیروی مقید و ممنوع نساخته است در تطبیق مورد اگر مسلمانان قدرت ساختن سلاح هسته ای دارند باید بسازند و از آن استفاده کنند.

❖ عبارت (هنر نیروی که در اختیار دارید) و تفسیر آن به سلاحهای روز، موید آن است که مسلمانان بر هر سلاحی که قدرت در کسب آنها دارند باید با دشمن بجنگند و البته که سلاحهای روز و متناسب و برتر بر سلاحهای دشمن، نقطه تعالی حکم است در تطبیق مورد ساختن موشکهای دور برد با کلاهک های اتمی و بسیاری چیزهای دیگر که برای کشتن و نابودی دشمن است پروانه ساخت آن از سوی قرآن صادر شده است.

❖ تفسیر اسبان بسته و آماده به وسائط نقلیه، در کنار سلاحهای روز، شمول حکم رابه نفربرهای نظامی مجهز و هواپیماها و انواع وسائل جنگی تسری میدهد

در تمام تفاسیری که بر آیه مزبور از سوی محققان وارد شده در کلمه ترساندن دشمن منظور شده است.

یعنی آیه اقدامات مورد حکم را در وهله اول برای ترساندن دشمنان قرارداد داده که زحمتی برای مسلمانان فراهم نکنند و اگر ترساندن موثر نشد و دشمن همچنان مزاحم بود، مسلمانان لنگ نمانند و مجهز باشند به تمام وسائل جنگی برای نابودی دشمنان اسلام.

این اشاره بجاست که خمینی در کتاب کشف الاسرار خودش دقیقاً به آیه ۶۰ سوره انفال استناد کرده و تفسیری برابر با تفسیر مکارم شیرازی را قدری شدید تر متذکر شده است.

رابطه آیه مزبور با موافقتنامه ژنو

در موافقت نامه ژنو چند جا از نگرانی های ۱+۵ از اقدامات جمهوری اسلامی یاد شده و ۱+۵ جمهوری اسلامی را متعهد ساخته که نگرانی های بی حد و حصر آنها را بر طرف کند یعنی اقداماتی که جمهوری اسلامی در فعالیت های هسته ای دارد و موجب نگرانی شده است متوقف و پیاده کند و در تطبیق مورد فعالیت هائی که جمهوری اسلامی در اجرای آیه ۶۰ سوره انفال برای ترساندن کشور آمریکا و اسرائیل کرده طوری متوقف کند که کشور اسرائیل و آمریکا خشنود شوند، این را حقوق اسلامی میگوید پلیدی اسلام و غفلت عمدی از حکم خدا و قرآن.

سند این مهم جریان فعالیت های اتمی ایران و اظهارات سید علی و در نهایت موافقتنامه ژنو است.

آیه ۶۵ سوره انفال حکم خدا را بر پیامبر چنین ابلاغ کرده > ای پیامبر، مومنان را به جنگ بادشمن تشویق کن که اگر شما ۱۰۰ نفر باشید بر ۱۰۰۰ نفر از کافران پیروز میشوید- خداوند هرگز برای کافران پیروزی بر مومنان قرار نداده است (سوره العمران).

سید علی که خود را جانشین پیامبر میدانند بجای اجرای حکم خدا و اعتماد به وعده پیروزی مسلمانان به پابوسی و تسلیم در مقابل اسرائیل و آمریکا در آمده است. سند این مهم موافقتنامه ژنو و تعهد ایران به رفع نگرانی آمریکا و اسرائیل و ۱+۵ است.